

Poddębice, 31 stycznia 2025 r.

INSPEKCJA WETERYNARYJNA
POWIATOWY LEKARZ WETERYNARII
W PODDĘBICACH

Wg rozdzielnika

Nasz znak: PIW.Zdr.070.2.12.2025

Szanowni Państwo,

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Poddębicach w związku z aktualną sytuacją epidemiologiczną dotyczącą ogniska pryszczycy na terenie Niemiec przekazuje w załączeniu pismo Głównego Inspektora Sanitarnego znak EP.NE.744.3.2025 z dnia 23 stycznia 2025 r. informujące m.in. o występowaniu pryszczycy u ludzi, zapobieganiu i postępowaniu w przypadku jej wystąpienia.

W związku z powyższym zwracam się z uprzejmą prośbą o jak najszersze rozpropagowanie informacji zawartych w załączonym piśmie Głównego Inspektora Sanitarnego – m.in. przez przekazanie mieszkańcom sołectw, znajdujących się na terenie Państwa właściwości w sposób zwyczajowo przyjęty oraz umieszczenie ich w redagowanych przez Państwo wydawnictwach, na stronach internetowych, mediach społecznościowych, itp.

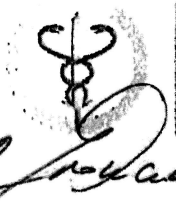
Z poważaniem

Powiatowy Lekarz Weterynarii
w Poddębicach

K. Górnicka
lek. wet. Katarzyna Górnicka

Rozdzielnik:

1. Starosta Powiatu Poddębickiego
2. Wójt Gminy Zadzim
3. Wójt Gminy Pęczniew
4. Wójt Gminy Wartkowice
5. Wójt Gminy Dalików
6. Burmistrz Miasta Poddębice
7. Burmistrz Miasta Uniejów

Powiatowy Inspektorat Weterynarii, ul. Mickiewicza 32, 99-200 Poddębice

tel.: (43) 678-90-95, fax: (43) 678-91-50, e-mail: poddebice.piw@wetgiw.gov.pl,

www.piwpodddebice.mojbip.pl

Główny Inspektor Sanitarny

EP.NE.744.3.2025

Warszawa, 23 stycznia 2025 r.

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

- wszyscy

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny

- wszyscy, za pośrednictwem PWIS

Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny

- wszyscy

Szanowni Państwo,

w dniu 10 stycznia 2025 r. niemieckie służby weterynaryjne poinformowały o stwierdzeniu pierwszych od 37 lat przypadków pryszczycy u trzech wołów domowych, utrzymywanych hobbystycznie w gospodarstwie liczącym łącznie 14 sztuk zwierząt. Gospodarstwo zlokalizowane jest w odległości około 70 km od granicy z Polską, w gminie Hoppegarten, w powiecie Maerkisch-Oderland, kraj związkowy Brandenburgia.

Pryszczycyca (Foot and mouth disease - FMD) jest zakaźną i zaraźliwą chorobą wirusową zwierząt parzystokopytnych domowych oraz dzikich. Choroba zazwyczaj dotyka zwierzęta takie jak świnie, kozy, owce, jelenie i krowy. Często prowadzi do masowego umierania zwierząt hodowlanych.

Czynnikiem etiologicznym jest wirus pryszczycy *Picornavirus aphtae* z rodziny *Picornaviridae*, rodzaj *Aphtovirus*, wykryty przez Loefflera i Froscha w roku 1897 r. Obecnie znane są następujące serotypy wirusa: O, A, C, SAT1, SAT2, SAT3, Asia1. Kraje, w których wystąpi FMD, narażone są na bardzo duże straty ekonomiczne w przemyśle mięsny oraz hodowli, a także obowiązkową likwidację stad, w których stwierdzono zakażenie. Wirus, który jest wysoce zakaźny dla zwierząt, charakteryzuje się dużą odpornością w środowisku i łatwo szerzy się niezależnie od warunków atmosferycznych. Więcej informacji nt. sytuacji epizootycznej, samej choroby, jak i działań podejmowanych przez Inspekcję Weterynaryjną dostępnych jest na stronie Głównego Inspektoratu Weterynarii¹.

¹ <https://www.wetgiw.gov.pl/main/aktualnosci/Komunikat-Glownego-Lekarza-Weterynarii-na-temat-ogniska-pryszczycy-w-Niemczech/idn:2729>

Występowanie pryszczycy u ludzi

Człowiek może ulec zakażeniu, ale choroba nie jest groźna dla ludzi. Aktualnie Instytut Friedrich-Loeffler w Niemczech² (odpowiednik Państwowego Instytut Weterynaryjnego w Puławach - PIB) podkreśla, że **pryszczycza nie stanowi istotnego zagrożenia dla ludzi.**

Z danych dostępnych w literaturze wynika, że jako choroba odzwierzęca u ludzi jest spotykana rzadko, a samo zakażenie się jest trudne. Do chwili obecnej na podstawie objawów klinicznych i wyników badań laboratoryjnych udowodniono na świecie niewiele ponad 40 zachorowań na pryszczycę u ludzi. Opisane z 1834 r. przypadki zakażenia wirusem pryszczycy trzech lekarzy weterynarii uznano jednak za wiarygodne, ponieważ stwierdzono u nich charakterystyczne objawy kliniczne choroby w cztery dni po wypiciu świeżego mleka od zakażonych krów. Od 1921 do 1969 r. opublikowano 38 prac badawczych, dotyczących pryszczycy u ludzi. W Europie, Afryce i Ameryce Południowej. Dotychczas najlepiej opisany przypadek pryszczycy u człowieka miał miejsce w Wielkiej Brytanii w roku 1966 w czasie panującej wówczas epizoozji. U mieszkańca zapowietrzonej farmy w hrabstwie Northumberland wystąpiły typowe dla pryszczycy objawy kliniczne. Osoba ta sprzedawała skażone artykuły spożywcze w swoim sklepie. Objawy manifestowały się pęcherzami w jamie ustnej, na dłoniach oraz pomiędzy palcami stóp. Pobrane próbki nabłonka z pęcherzy przesłano do Instytutu Chorób Zwierząt w Pirbright, gdzie zdiagnozowano wirusa pryszczycy serotyp O, o identycznych właściwościach antygenowych jak wyizolowany od chorego zwierzęcia.^{3,4,5}

Choroba nie powoduje u ludzi powikłań ani zgonów. Wirus najczęściej izolowany u ludzi to typ O, następnie typ C i rzadko A. Okres inkubacji u ludzi wynosi od 2 do 12 dni, średnio 3-4 dni. Objawy towarzyszące to przede wszystkim pęcherze na ustach, języku, policzkach, dłoniach/stopach, ale także gorączka, ból gardła, głowy czy kręgosłupa. Przebieg choroby jest łagodny i kończy się wyzdrowieniem w ciągu 8 do 14 dni. Nie zgłoszono przypadków przenoszenia się choroby z osoby na osobę. U ludzi po przechorowaniu rozwija się krótkotrwała odporność, trwająca do półtora roku, specyficzna dla konkretnego serotypu wirusa.

Nie należy mylić pryszczycy z inną, typowo ludzką i podobną w objawach, jednostką chorobową, jaką jest choroba dłoni, stóp i ust (choroba bostońska).⁶

Zakażenie pryszczycą u ludzi najczęściej następuje w wyniku bezpośredniego kontaktu z chorym zwierzęciem lub jego wydaliniami lub wydzielinami (np. lekarze weterynarii,

² <https://www.fli.de/en/news/animal-disease-situation/foot-and-mouth-disease/>

³ <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC1119772/>

⁴ <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/media/en/publications/Publications/TER-RRA-Transmission-of-foot-and-mouth-to-humans-visiting-affected-areas.pdf>

⁵ Pryszczycza jako zoonoza, Medycyna Wet. 2006, 62 (4), Zakład Pryszczycy Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - PIB Zduńska Wola

⁶ <https://www.gov.pl/web/gis/choroba-dloni-stop-i-ust-choroba-bostońska>

pracownicy gospodarstwa rolnego, oraz ich rodziny, pracownicy ubojni, pracownicy zakładów w trakcie obróbki skór i wełny, czy poprzez wdychanie zawieszin kurzu, które zawierają wirusy, a także personel laboratoriów, na co dzień pracujący z wirusem). Zakażeniu sprzyjać mogą wszelkie uszkodzenia naskórka i błon śluzowych.

W przeszłości, wiele przypadków choroby wiązano ze spożyciem zakażonego mięsa i niepasteryzowanego mleka. Stwierdzano także zachorowania spowodowane spożyciem sera i innych produktów mlecznych. Jednakże uważa się że, ze względu na występujący w żołądku kwas solny i niskie pH, w którym wirus pryszczycy ulega inaktywacji, droga pokarmowa zakażenia wydaje się mało prawdopodobna. Żywność pochodzenia zwierzęcego, która jest poddana obróbce termicznej np. pasteryzacja mleka jest skuteczna

W teorii konsumpcja nieodpowiednio przetworzonych produktów mlecznych i mięsnych od zainfekowanych zwierząt może prowadzić do zakażenia drogą pokarmową.

Zgodnie z stanowiskiem Komisji Europejskiej ⁷ nie ma jak dotąd żadnych implikacji dla zdrowia publicznego związanych ze spożyciem mięsa lub produktów pochodzących od zwierząt zakażonych lub zaszczepionych przeciwko pryszczycy. Niemniej jednak w przypadku wybuchu pryszczycy przepisy UE zakazują przemieszczania zwierząt zakażonych lub podejrzanych o zakażenie wirusem pryszczycy. Ich produkty są również zakazane do wprowadzania na rynek. Ma to na celu zapobiegnięcie dalszemu rozprzestrzenianiu się wirusa. W podobnym tonie utrzymana jest informacja władz Wielkiej Brytanii.⁸

Zapobieganie

Zapobieganie pryszczycy polega na weterynaryjnym monitoringu biernym i czynnym zdrowia zwierząt hodowlanych oraz zwalczaniu ognisk choroby w przypadku jej wystąpienia poprzez ubój zwierząt i utylizację ich zwłok ⁹

Prowadzi się również nadzór epidemiologiczny w środowisku osób narażonych na zakażenie wirusem pryszczycy.

Indywidualna profilaktyka polega na przestrzeganiu zasad higieny osobistej podczas kontaktu ze zwierzętami hodowlanymi i produktami pochodzenia zwierzęcego oraz na ochronie skóry przed urazami.

Jako dodatkowy ogólny środek ostrożności zaleca się unikanie odwiedzania gospodarstw na obszarach dotkniętych pryszczycą i spożywania niepasteryzowanego mleka, nabiału lub produktów mięsnych pochodzących od zakażonych zwierząt.

⁷ https://food.ec.europa.eu/document/download/9a605a1b-36ed-47f6-a938-02378747bc17_en?filename=ad_control-measures_fmd_gandas.pdf

⁸ <https://www.gov.uk/government/news/government-introduces-import-ban-of-cattle-pigs-and-sheep-from-germany-to-protect-farmers-after-foot-and-mouth-case>

⁹ <https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/zasady-monitoringu-i-zwalczania-pryszczycy>

Postępowanie w przypadku wystąpienia pryszczycy

Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2024 r. poz. 924), pryszczycą jest chorobą odzwierzęcą objętą obowiązkiem zgłaszania przez lekarzy w przypadku ewentualnego wystąpienia zakażenia u człowieka. W związku z tym proszę Państwa o podjęcie działań informujących personel medyczny na temat choroby, w celu także uniknięcia ewentualnej paniki.

Z uwagi na fakt, że pryszczycą podlega również rozporządzeniu MZ w sprawie współdziałania między organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych, które mogą być przenoszone ze zwierząt na ludzi lub z ludzi na zwierzęta (Dz. U. z 2022 r. poz. 2260), proszę Państwa o podjęcie współpracy w zakresie swoich kompetencji ze swoimi odpowiednikami po stronie Inspekcji Weterynaryjnej.

W przypadku wystąpienia w Polsce zagrożenia lub wystąpienia zachorowań na pryszczycę u zwierząt, większość działań będzie podejmowanych zgodnie z prawodawstwem unijnym w zakresie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt¹⁰ oraz przepisami krajowymi, w tym: m.in. rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lutego 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu zwalczania pryszczycy (Dz. U. Nr 28, poz. 205). Kluczowe znaczenie w przypadku wystąpienia pryszczycy u zwierząt hodowlanych będą mieć działania w zakresie bezpieczeństwa żywienia i żywności, wobec potencjalnego zagrożenia wprowadzenia do obrotu i spożycia, zakażonej wirusem pryszczycy żywności pochodzenia zwierzęcego. Równolegle, wymagane będzie ustalenie osób, które miały lub mogły mieć kontakt z chorymi zwierzętami w ognisku, przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny w środowisku pracy, stosowanie indywidualnych środków ochrony, przeprowadzenie szczegółowych wywiadów epidemiologicznych u osób chorych lub podejrzanych w kierunku pryszczycy.

Mając na uwadze powyższe, proszę o ścisłą współpracę z Inspekcją Weterynaryjną, a w razie potrzeby natychmiastowe wdrażanie niezbędnych działań zapobiegawczych i informowanie GIS na bieżąco.

Z wyrazami szacunku

Paweł Grzesiowski
Główny Inspektor Sanitarny

/dokument podpisany elektronicznie/

Do wiadomości:

Pan lek. wet. Krzysztof Jażdżewski - Główny Lekarz Weterynarii

¹⁰ <https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/przepisy-prawne-zwiazane-z-pryszczycza>

